

Pensjonssystem og arbeidsmarked

Kommentarer til utviklingen og ønsket utvikling

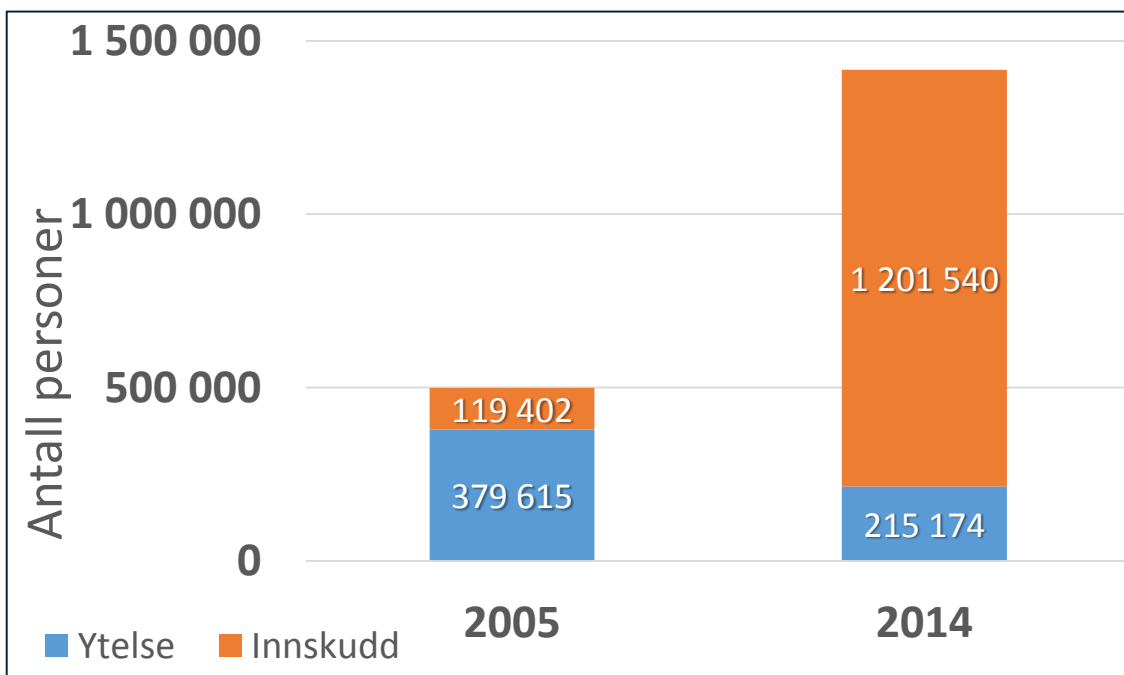
Anders Kvam

Tjenestepensjonsordningene 2000-2016

flexibelt_uttak
Innskuddspensjonsloven
afp hybrid
brede_pensjonsordninger
levealdersjusteringny_regulering
pensjonsreform
tjenestepensjonsloven
ny_uføretrygd
ytelsespensjon
obligatorisk_tjenestepensjon

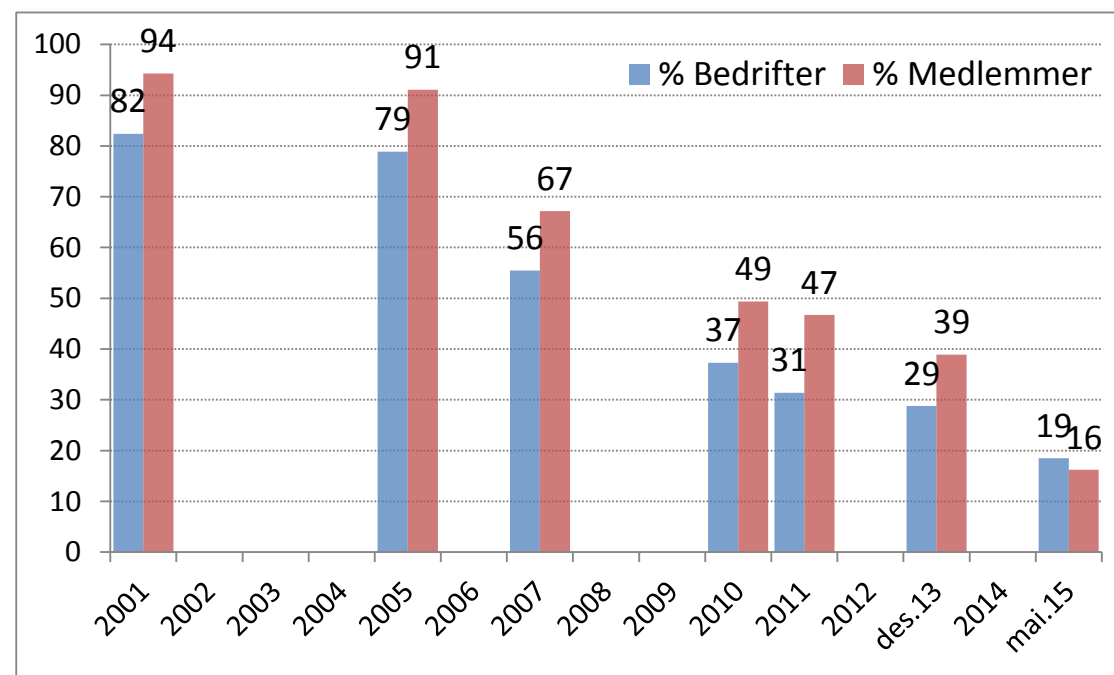
Tjenestepensjoner i endring. Privat sektor.

Andel med innskudds- og ytelsespensjon

Kilde: FNO-statistikk

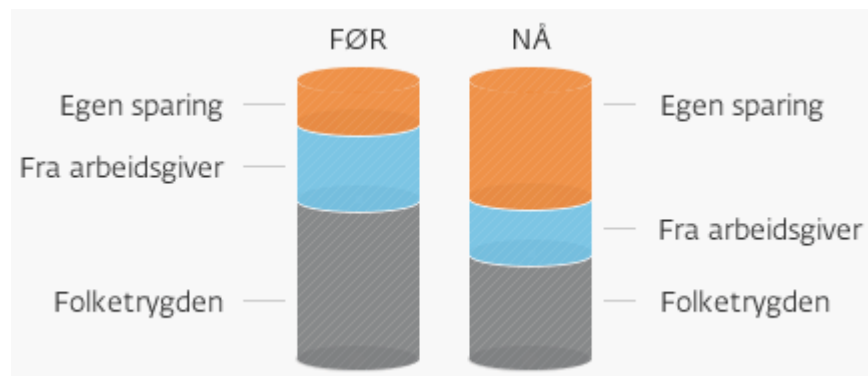
Andel som har ytelsespensjon

Kilde: Teknas pensjonsundersøkelse

Individuelt perspektiv

- Pensjonsordning på jobben
  - AFP
  - Fripoliser
  - Pensjonskapitalbevis
  - Pensjonsbevis
  - Oppsatte rettigheter
  - IPA/IPS
  - Egen sparing
  - Livrenter
  - Forsikringer
  - mv.
- Avkastning
  - Regulering
  - Investeringsvalg
  - Hva kan gi bedre eller billigere pensjon ??
- Skjønner medlemmene dette ?
  - Gjør de riktige valg ?
  - Hvordan hjelpe dem ?

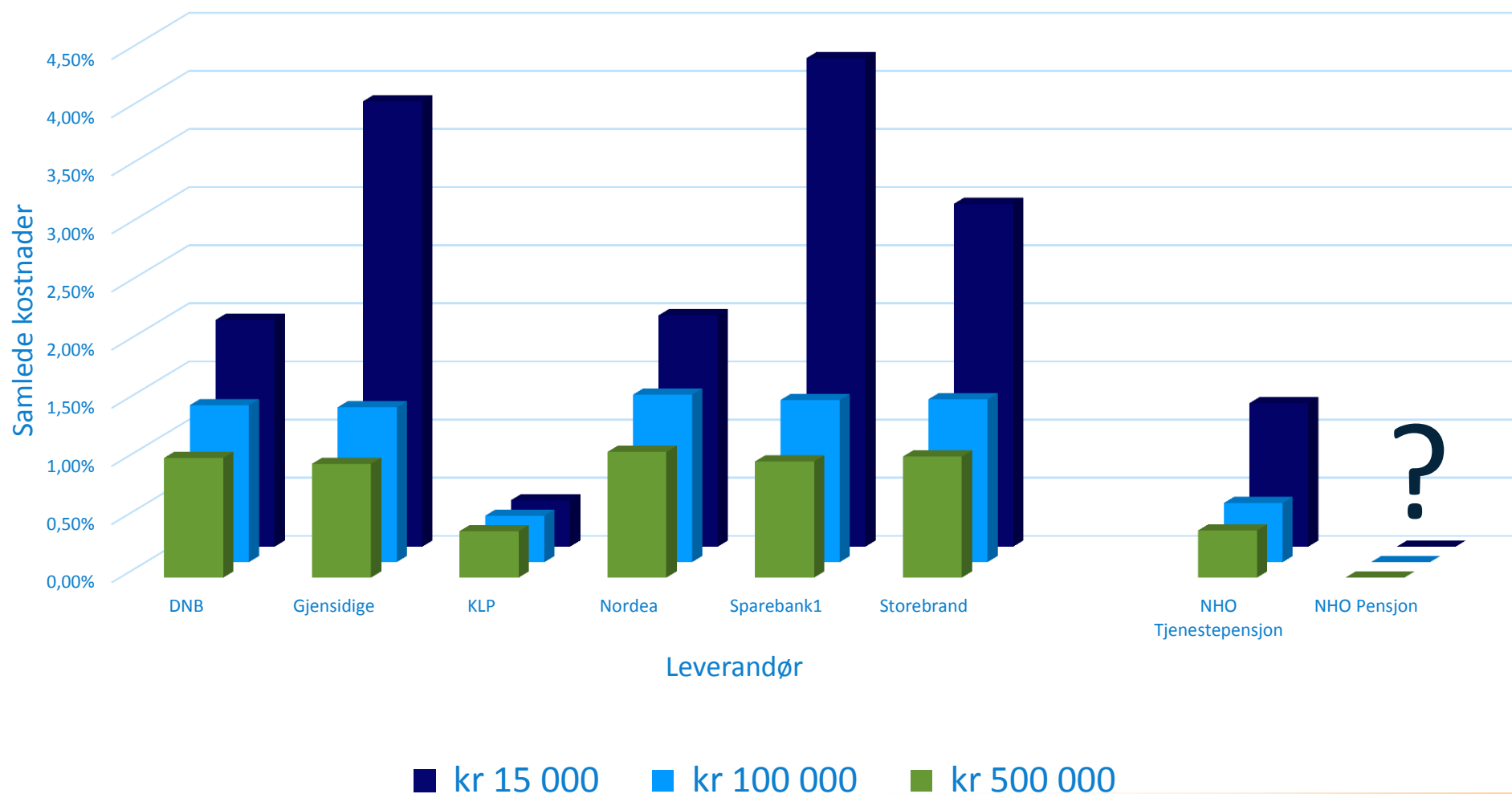
«To-do»-listen for en bedre pensjon

Det er flere enkle grep som kan gi deg bedre pensjon. Kan du krysse av på alle disse punktene?

Arbeidsmarkedet

- Snart er alle pensjonsordninger beholdningsbaserte
  - Folketrygd
  - Innskudd/hybrid
  - Offentlig tjenestepensjon
  - AFP?
- Enklere
  - å skjønne verdien av
  - å se i sammenheng med lønn
  - å sammenligne med andre pensjonsordninger
- Pensjonsordning som konkurransefaktor
- Evt tariffestede ordninger
  - Hvor og for hvem ?
  - Hva tariffestes ?
  - «Tariffhopping» ?
- Pensjonskonto
  - Hvor og for hvem ?
  - Hvilke problemer skal det løse ?
  - Hvor mange må til ?

Totalt kostnader pensjonskapitalbevis ved ulik beholdning, (50 pst aksjeandel)

Avkastning og kostnader

God avkastning gir god pensjon

- Hvordan få dette til ?
- Aldersavhengig forvaltningsprofil gir et «faglig rett» utgangspunkt
- Hva er egentlig forskjellene mellom hybrid og innskudd

Lave kostnader gir god pensjon

- Kan en få god forvaltning til lav kostnad ?
- Betyr det noe hva det koster ?
  - Hvem betaler ?
- Hvordan få ned kostnadene
  - Større ordninger ?
  - Innkjøpsfellesskap ?
  - Rabattavtaler ?
  - Andre forhold ?

Mitt utgangspunkt, høringsuttalelse Banklovutredning 29

- Akademikerne arbeider for at tjenstepensjonsordninger **skal gi livsvarige ytelse**, og at samlet kompensasjon fra folketrygden og ytelsene fra tjenstepensjonsordningene vil **kunne stå i rimelig forhold til lønn i foretaket**.
- Utover dette er det viktig at tjenstepensjonsmarkedet fungerer **effektivt** med **lave kostnader** og at **ordningene er enkle å forstå, gir forutsigbar pensjon og er enkle å sammenligne**. Gjennom en yrkeskarriere vil de fleste tjene opp tjenstepensjon i flere arbeidsforhold ved siden av opptjeningen i folketrygden.
- Akademikerne er **bekymret** for at tjenstepensjonsmarkedet i privat sektor vil domineres av pensjonsordninger med **opphørende ytelser**.

Lovverket er for fragmentert og komplisert

- slå sammen og forenkle tjenstepensjonslov og innskuddspensjonslov ?
- livsvarige ytelser også fra innskuddsordningene
- arbeidstaker må reelt sikres all avsatt pensjonskapital
- arbeidstakers medbestemmelse må øke
- hvorfor skal du være avhengig av bedriftens villighet for å utnytte skattefordeler til pensjonssparing ?